

**Vodič za utvrđivanje i rješavanje prioritetnih rizika te
prilagodbu Antikorupcijskog programa stvarnim i postojećim
rizicima od korupcije - Procjena koruptivnog rizika**

**(Antikorupcijski program Financijske agencije - provedba cilja Procjena
koruptivnog rizika)**

Uvod

Procjena koruptivnog rizika alat je koji se koristi za utvrđivanje i analizu različitih koruptivnih rizika s kojima se Fina suočava. Ovim alatom detaljnije se razrađuju ciljevi Antikorupcijskog programa Fine, definiraju se planovi i procedure za smanjenje koruptivnih rizika kroz identifikaciju koruptivnih rizika, praćenje i analizu rizika, procjenu koruptivnih rizika, jačanje unutarnjih kontrola, ciljanu edukaciju svih zaposlenika, s posebnim naglaskom na srednji i visoki management, sprječavanje sukoba interesa, transparentnost u nabavama i ugovornim odnosima.

Definiranje koraka u procjeni rizika ključan je element svakog plana, jer omogućava utvrđivanje prioriteta rizika, učinkovito upravljanje identificiranim rizicima te prilagodbu plana stvarnim i postojećim koruptivnim rizicima.

Procjena koruptivnog rizika podrazumijeva provođenje analize mogućnosti pojave korupcije kod radnih mjesta koja se smatraju posebno osjetljivima.

Vezano uz zaštitu etičkih vrijednosti, procjena koruptivnih rizika ima pozitivan učinak na radno okruženje te postaje relevantna kod prevencije korupcije, jer nadilazi isključivo sankcioniranje i pridonosi proaktivnom pristupu u očuvanju integriteta organizacije.

Procjena koruptivnih rizika predstavlja pomoć pri podizanju i jačanju svijesti o pitanjima korupcije i za zaposlenike i za management.

Provođenje redovitih procjena rizika, kako bi se identificirala područja ranjivosti na korupciju te implementirale mjere za ublažavanje tih rizika, neminovno dovodi do smanjenja korupcije.

Pravne osobe u vlasništvu države

Identifikacija prioritetnih koruptivnih rizika u poslovanju pravne osobe u vlasništvu države zahtijeva specifičan pristup koji uzima u obzir složenost poslovnog okruženja, regularnost zahtjeva i analizu ranjivosti specifične za javne i državne institucije.

Korupcija u pravnim osobama, čija je djelatnost vezana uz financijsku i IT industriju, može imati ozbiljne posljedice u odnosu na povjerenje građana, poslovnih partnera i cjelokupno poslovanje, te u konačnici dovesti do financijskih posljedica radi raskida postojećih ugovora i nemogućnosti sklapanja budućih ugovornih odnosa.

Sukladno nizu akata na nivou EU, poštivanje antikoruptivnih politika te nastojanje smanjivanja koruptivnih rizika, jedan je od osnovnih zahtjeva svih ugovornih odnosa koji se odnose na cijeli dobavljački lanac.

Antikoruptivne politike pod posebnim su nadzorom osnivača te svako njihovo nepoštivanje sa sobom nosi značajne rizike za organizaciju. Radi navedenog od ključne važnosti je identificirati rizike i razviti efikasan plan i procedure za njihovo smanjenje, a što je osnovni cilj Antikorupcijskog programa Fine i ovog provedbenog akta.

Vodič za smanjenje koruptivnih rizika – utvrđivanje i rješavanje prioriternih rizika

Identifikacija koruptivnih rizika - vrste koruptivnih rizika

- *Rizik od mita i podmićivanja – ovaj rizik pojavljuje se u situacijama traženja ili primanja mita od klijenata ili poslovnih partnera u zamjenu za određenu poslovnu korist, kao što su zaobilaženje procedura propisanih internim pravilima u raznim poslovnim procesima, nabava robe, usluga i radova koji nisu povoljni za Finu kao naručitelja.*
- *Rizik od sukoba interesa – korištenje službene pozicije za osobnu korist, kao što je dodjela ugovora, pozicija ili radnih mjesta u pravnim osobama ili institucijama s kojima postoje osobne, obiteljske ili prijateljske veze.*
- *Rizik od nepravilnosti u nabavama – neregularnosti u procesu dodjele ugovora, favoriziranje određenih dobavljača ili poslovnih subjekata na osnovu formalnih ili neformalnih dogovora.*
- *Rizik od pronevjere ili krađe sredstava – korištenje položaja kako bi nelegalno preusmjerili sredstva ili imovinu za osobnu korist.*
- *Rizik od nedostatka transparentnosti – nejasno definirani ili nedovoljno razvijeni procesi odlučivanja, izvještavanja i financijskog izvještavanja stvaraju prostor za potencijalne koruptivne djelatnosti.*
- *Rizik od političkog utjecaja – u pravnim osobama koje su u vlasništvu države može postojati politički pritisak na odluke koje se donose, što može odvesti do favoriziranja određenih stranačkih i političkih interesa na štetu objektivnosti i zakonitosti poslovanja.*

Praćenje i analiza rizika

- *Prijava nepravilnosti – analiza prijava i provođenje postupka utvrđivanja postojanja koruptivnih aktivnosti.*
- *Evaluacija sistema odlučivanja – analiza procesa donošenja odluka u organizaciji s ciljem da se identificiraju potencijalna radna mjesta na kojima se može dogoditi korupcija.*

III Fina

- *Unutarnja revizija – pokretanje postupka unutarnje revizije u slučaju višestrukih prijava koruptivnih djela.*
- *Službenik za usklađenost u svojim kontrolnim aktivnostima te kao odgovorna osoba za provedbu procesa kontrole prijave nepravilnosti, dužan je pratiti tijekom svih aktivnosti po pitanju korupcije te provoditi odgovarajuće edukacije.*

Procjena koruptivnih rizika

- *Vjerojatnost nastanka koruptivnog rizika – uzimajući u obzir provedene kontrolne aktivnosti i nalaze unutarnje revizije razmatranje kolika je vjerojatnost za nastanak koruptivnog rizika te da li postoje indikatori ili ranije prijavljeni slučajevi koji upućuju na nastanak korupcije.*
- *Potencijalna mogućnost nastanka koruptivnog rizika – kakav bi utjecaj korupcije bio na Finu, tržište i poslovno okruženje u cjelini. Analiza može li korupcija dovesti do financijskih gubitaka raskidanjem ugovora s poslovnim partnerima. Analiza može li korupcija dovesti do zakonskih sankcija, sudskih postupaka, gubitka licenci i u konačnici e značajnog reputacijskog rizika.*

Procjena rizika provodi se na godišnjoj ili polugodišnjoj osnovi kao dio aktivnosti organizacijske jedinice za rizike, ali i u nadležnosti funkcije usklađenosti.

Na osnovu ove procjene, rizicima se određuje vjerojatnost, utjecaj i veličina rizika, kako bi se odredila područja na kojima je potrebno pojačati napore u smjeru smanjenja rizika.

U tom cilju određuje se odgovor za rizik, prijedlog i opis mjere i u konačnici nositelj mjere i rok za izvršenje.

Provedba aktivnosti u cilju smanjenja koruptivnih rizika

Ciljana edukacija zaposlenika

- *Edukacije o antikorupcijskim praksama, propisima o sprječavanju korupcije, etici, integritetu i profesionalnom ponašanju.*
- *Edukacije o prepoznavanju i prijavljivanju korupcije ili sukoba interesa.*
- *Promoviranje kulture odgovornosti i transparentnosti na svim razinama rada i odlučivanja.*
- *Provođenje edukacija sukladno rizičnosti pojedinih radnih mjesta i u skladu sa zahtjevima pojedinih radnih mjesta.*
- *Edukacije provodi funkcija usklađenosti online ili in situ.*

Jačanje unutarnjih kontrola

- *Jačanje unutarnjih kontrola u dijelu zaštite sredstava od gubitaka uzrokovanih lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem sredstava.*
- *Jačanje unutarnjih kontrola u odnosu na pouzdanost i sveobuhvatnost financijskih i drugih izvještaja.*

Sprječavanje sukoba interesa

- *Donošenje Politike sprječavanja sukoba interesa koja zahtijeva da zaposleni prijavljuju potencijalni ili počinjeni sukob interesa, uključujući veze s poslovnim partnerima ili političkim organizacijama.*
- *Samoprocjena zaposlenika u odnosu na moguće interese koji mogu biti u sukobu interesa s interesima same organizacije.*
- *Klauzula usklađenosti kao prilog ugovorima ili parcijalni dio ugovora u kojoj je izbjegavanje sukoba interesa jedan od preduvjeta ugovorne suradnje.*

Transparentnost u nabavama

- Javno objavljen opći akt o jednostavnim nabavama te sve njegove kasnije izmjene.
- Javno objavljen plan nabave te sve njegove kasnije izmjene.
- Javno objavljen Registar ugovora i okvirnih sporazuma te sve njegove kasnije izmjene.

Razvijanje antikorupcijskih politika i smjernica

- Kontinuirana analiza prijava i slijedom toga razvijanje daljnjih antikorupcijskih politika i procedura.
- Kontinuirano informiranje zaposlenika o propisanoj proceduri prijave korupcije.
- Kontrola procedura za zaštitu zviždača i analiza povratnih informacija zviždača o kvaliteti propisanih procedura.
- Postupanje po anonimnim prijavama.
- Obaveza unošenja svake prijave u Registar nepravilnosti.
- Razvijanje i provođenje politike nulte tolerancije prema korupciji i prevarama.

Praćenje i revizija koruptivnih rizika

- Kontinuirana suradnja s nadležnom organizacijskom jedinicom za rizike u cilju kvalitetnog praćenja provedbe mjera za smanjenje koruptivnih rizika, pro aktivno praćenje novih koruptivnih rizika s obzirom na promjene na tržištu, sigurnosnu i političku situaciju.
- Godišnja evaluacija uspješnosti obuke i edukacije na osnovu prijavljenih incidenata ili povratnih informacija zaposlenih na antikorupcijske smjernice.
- Godišnje praćenje i revizija koruptivnih rizika, te evaluacija efikasnosti planova za smanjenje koruptivnih rizika.
- Praćenje i analiza prijave nepravilnosti.

Zaključak:

Identifikacija i smanjenje koruptivnih rizika zahtijevaju usklađen i koordinirani pristup u implementaciji preventivnih strategija, kontinuiranu edukaciju zaposlenih te usklađivanje s važećim zakonodavstvom.

Kroz transparentnost, stroge unutarnje kontrole i nezavisne mehanizme za nadzor, može se značajno smanjiti mogućnost nastanka korupcije i na taj način očuvati integritet organizacije.

Klasa: 025-03/24-05/11

Ur.broj: 118-02-1-25-3

U Zagrebu, 19. svibnja 2025.

PREDSJEDNIK UPRAVE

mr.sc. Dražen Čović

